

Süleyman Çelebi merhum dev eseri Seyahatnamesinde gezip gördüğü yerleri bütün ayrıntılarıyla ele alıp inceler. Coğrafyasından tarihine, camilerinden medrese ve tekkelerine, konaklarından eğlence ve mesire yerlerine varıncaya dek tatlı tatlı anlatır gittiği yerleri. Kılık-kıyafetleri, örf-adet ve ananeleri... Kısacası bir toplumu var eden bütün değerleri gelecek nesillere de aktararak tarih, kültür ve geçmişin meraklılarına bitmez tükenmez bir kaynak oluşturmuştur Evliya Çelebimiz. Şehirleri, kasaba ve köylerine varıncaya dek bu kadar güzel anlatan başka biri var mıdır bilemiyorum. Düşünüyorum da Elbistan'ımıza gelseydi neler söylerdi acaba? Pınarbaşı'ndan çıkarken Ceyhan'ı görseydi mesela nasıl anlatırdı, şairlerinin bolluğuna karşı neler söylerdi?

Elbistan, Şardağı'na sırtını vererek oturmuş bir dev gibidir. Geniş ve mümbit ovasını gözler sanki asırlardan beri. Çocukları karıncalar gibi koşuşup dururken eteklerinde, o derin derin geçmişini düşünüyordur belki de. Dört bir yanı dağlarla çevrilidir ovasının, geçit vermez dağları vardır. Binboğaların devamı bütün heybetiyle kuşatmıştır etrafını. Başında karı eksik olmayan dağları bile vardır.

Ahir dağlarının arkasında kalan Kahramanmaraş'ın en büyük ilçesidir Elbistan. Bilinen hiçbir güzergâhın üzerinde yer almadığı için uğrak yeri olmayan kuytu bir yerde Türkiye'nin dördüncü büyük ovasına sahip, içinden nehir geçen kadim bir şehirdir. Aynı zamanda Dulkadiroğlu Beyliği'nin ilk başkenti olan bu şehir, tarihimizin aydınlık yüzü Mükrimin Halil Yinanç, bir gönül insanı olan Rahmi Eray, hikâye ve çevirileriyle edebiyatın yetkin ismi Tahsin Yücel'in yanı sıra, hece şiirine yeniden nefes vererek kendilerine has ekollerini kabul ettiren Abdurrahim ve Bahaettin Karakoç kardeşler ve Ali Akbaş gibi söz sultanlarını bağrından çıkarmış şairler şehridir. Görkemli geçmişine karşılık bir dönem unutulmaya terk edilmiş olan, 1970'li yıllara kadar dağlarında eşkıyaların gezdiği bu Selçuklu şehri bir dönem de beylik merkezi olur ve iki yüzyıla yakın bir süre başkentlik yapar Dulkadirililere. Bu unutulmuşluğun kırgınlığı şehrin insanlarının derdini, kederini, öfkelerini, sevincini, üzüntüsünü şiirle dile getirmeye mecbur bırakmıştır. İşte bu sebepten olsa gerek ki; şairi ve âşığı oldukça fazladır. Hemen hemen her köyde bir şaire rastlayabilirsiniz. Bu fazlalık kaçınılmaz olarak kim daha iyi çekişmesine kadar uzamış, zaman zaman bir birleriyle karşılaşmalarına ve şiirdeki yetkin-

liklerini bir biriyle atışarak karşılıklı sınanmayı da beraberinde getirmiştir. İlk başlarda ümmi bir toplumun temsilcileri olarak irticalen söylenen karşılaşmalar, okuryazarlık seviyesi arttıkça körleşmiş, bu damar yavaş yavaş kurumaya terk edilmiş bir hale gelmiştir. Buna karşın kalem şairliği öne çıkmaya başlamış ve bu boşluğu bir şekilde doldurarak beklentilere cevap vermiştir. Okuryazar olarak karşımıza çıkan; Ahmet Çıtak, Hayati Vasfi Taşyürek, Hafız Rahmi, Kul Hamit, Abdurrahim Karkoç, Derdiçok (Ömer Lütfü Pişkin), Ali Gözükara, Kâmil Bozkurt, H. Hasan Uğur vs. ilkokulu ancak okuyabilmişler hatta birçoğu bu okulu bile dışarıdan bitirmişlerdir. Bu şairlerin örnek aldıkları âşık ve şairlerse büyük ihtimalle ümmî idiler. Yani sözlü edebiyatın geçerli olduğu bu dönemin şairleri irticalen şiir söyleyemezlerse şair sayılmazlardı. Onların yaptığı karşılaşmalar büyük oranda irticalen idi. Bu atışmalar yöremizde yayınlanan Engizek Gazetesi aracılığıyla atışıyorlarsa karşılıklı birbirlerine gönderdikleri müstakil şiirlerden oluşuyordu. Gazetede bu tür atışmaların olmadığı dönem hemen hemen yok gibidir ve toplumun da son derecede ilgi ve alakasını çekerek. Her hanede en az bir kişinin şiir defterinin olduğu dönemden geçilerek günümüze gelindiği hakikatini göz önünde tutarsak şiir, bu şehirde yaşayan her ferdin kaderi mesabesinde. Günlük hayatının adeta bir parçası gibidir.

Günümüz, yazılı edebiyatın baskın olduğu bir dönemdir. Söylediğini yazarak paylaşmanın zaruretinden dolayı, dinleyenden çok okuyana hitap eder olmuşlardır. Hitap etmeyi, muhatap olma anlamında kullanıyorum. Okumayan insan, çevresinden habersiz yaşadığı gibi elbette yazandan da habersiz, okumadığının-bilmediğinin cahilidir.

Ülkemizin önemli şairleri arasında yer alan Ali Akbaş, Dayım (merhum) Hüseyin Sarı ile çok sıkı arkadaş olmaktan öte, can-ciğer iki dost olmasına rağmen "Göç" şiirini okuyana kadar Ali Akbaş'tan haberimin olmadığını üzümlere itiraf ediyorum.

Oysa Ali Akbaş; Elbistan'da doğup Akdeniz'in topraklarını bereketlendiren Ceyhan ırmağı gibi Türk Şiirini bereketlendiren, söze şekil verirken bir kuyumcu hassasiyetiyle çalışarak, lisanı, "şiir dili" haline getiren, bu toprağın değerlerini en gür sesle seslendiren aksakallılarından. Ali Akbaş'ı tanıdığım ve aynı zaman diliminde yaşadığım için kendimi bahtiyar hissediyorum.

"Göç" şiiriyle ilk karşılaştığımda beni adeta çarp-

tiğini, alt üst ettiğini söylemeliyim. Şiiri üst üste kaç kere okudum bilmiyorum, okurken gözümünden süzülen yaşların dökülmesine sebep olan hissiyatıma tercüman olan Ali Akbaş'ın sözleri miydi, yoksa içinden geçilen sürecin bizden alıp götürdükleri miydi bunun farkında da değildim.

*"Su serperler ya
Gidenlerin ardından
Dün askere
Hind`e Yemen`e
Bu gün ekmeğe
Yaban ellere
Dönmezlerde ondan
Yoksa niye serpsinler
Sirkeci'den tren gider
Ona binen verem gider
.....
Burada ezan var
Orada çan
'uyaaaaan
Uyaaaaan
Uyan!
Sirkeci'den tren gider
Bir yaldızlı Kur'an gider"*

Bin dokuz yüz atmışların sonu yetmişli yılların başında başlayan Almanya'ya giden işçi akınıyla birlikte, Sirkeci'den giden sadece tren değildi, giden yaldızlı Kur'an'dı. Bizim öz değerimiz, varlık sebebimizdi giden. Ne müthiş ifade, ne çarpıcı tespiti anlayana! Gidenlerin arkasından dökülen de aslında su değil benim gözyaşlarımdı. O gün dökülen gözyaşlarımız... Gidip dönmeyecekler içindi. Hani Kırgız yazar Cengiz Aytmatov, "Gün Olur Asra Bedel" isimli kitabında Nayman Ana Destanı'nda Göçebe Türk oymaklarının düşmanı olan Juanjuanları -Türklerin tarihî düşmanları olarak sembolize ederek- anlatır ya. Onlar savaşlarda ele geçirdikleri tutsakları ya uzak yerlerde satmakta veya güçlü-kuvvetli olanları ayırarak korkunç işkencelerle "Mankurt"laştırmaktadırlar. Mankurtlaşan kişi kim olduğunu; soyunun-sopunun nereden geldiğini, adını, çocukluğunu, anasını-babasını bilmezdi. O artık kendi öz değerlerine ve mensup olduğu millete düşmandır.

Ali Akbaşın "Göç" şiirinde "Varım yoğum törem gider" şeklinde terennüm ettiği şiir dizesi farkında olmadığımız bizim bizden kopuşumuzun bir feveranı, bir çığılığı olarak hâlâ beni çarpmaya devam ediyor. Toplum olarak altımızdan çekip alınmaya çalışılan coğrafyanın şuurunda olan bu ses beni içlendirdi ve karşı karşıya olduğumuz tehlikenin farkına bir kez daha varmamla birlikte aynı feveran ve çığılık bende gözyaşı olarak kendini gösterdi.

Aldığı eğitim ve hayatı tahayyül edişi açısından baktığımızda Ali Akbaş'ın oldukça zarif, hassasiyet açısından abide bir şahsiyet, mensubu olduğu "toplumun vicdanı" vafedilen, milletinin; tarihini, zaferlerini, ülkülerini, ideallerini, maziye istikbal bütünlüğü içinde seslendirerek zafer naralarını asırlar ötesine gönderen bir serdengeçtidir.

Orta Asya'nın iki büyük nehri Amu Derya ve Siri Derya, Aral'ı besleyen iki önemli kaynaktır. Ancak Sovyetler Birliği döneminde bu iki nehir pamuk tarlalarının sulanması için kullanılmaya başlandığında bu iki damardan mahrum kalan Aral adeta küsmüş, yüzde doksanı kuruyup çöle dönüşmüştü. Aral Gölü çevresi beş bin senelik bir devrede Türkler için mühim bir yerleşim merkezi olmuştur. Akbaş, bir zamanlar teknelerin yüzdüğü yerde şimdi çorak toprağın ortasında paslanmış gemi kalıntılarıyla karşılaşınca şair yüreği Aral'a şu ağıtı yakıyor:

*"Rüyamda gördüm Aral'ı
Aral derinden yaralı
Mağcan gibi Çolpan gibi
Onun da bahtı karalı"*

*Karada kalan kayıklar
Eski günleri sayıklar
İnci mercan saçan Aral
Nerede o şakayıklar.*

*Aral'ın suyu kan gibi
Yaralı bir ceylan gibi
Meğer göller de ölürmüş
Kuğu gibi, insan gibi.*

*Ural'dan inen marallar
Aral'da saçın tararlar
Yıkanacak göl mü kalmış
Bilmem ki neyi ararlar.*

*Sağım Hazar solum İtil
Benim göbek bağım itil
Hani senin altın çağın
Tükendi yağ, kaldı fitil*

*Göl değil kıızı Aral
Bir iffetli kızdı Aral
Kahnca küffar elinde
Yer altına sızdı Aral.*

*Devran geçmiş, kervan göçmüş
Aral'ı bir evran içmiş
Ah neden sonra anladım
Buraları sevmek suçmuş."*

“Kalınca küffar elinde/ Yer altına sızdı Aral” diyen Akbaş, yaşadığımız coğrafyanın bize ait olma şuurunu bu günkü nesle ulaştırmaya çalışan bir fikir sahibidir, önemli bir davanın temsilcisi olarak haykırmaktadır aynı zamanda. Bizim derdimiz, bizim sesimiz, bizim çığlık ve feryadımızdır Ali Akbaş. Günlük telaşların içinde, içinden çıkıp geldiği topluma karşı sorumluluğunu hakkıyla yerine getirememesinin pişmanlığı içerisinde, zaruretin bağıyla bağlandığının iç geçirmesidir Elif’e verilen sözün yerine getirilemeyişi:

“Köy dağların ardında kaldı
Bir gün çıktım yel-yapalak
Köy dağların ardında kaldı

Türküleri unuttum
Gitgide iradı kağni sesleri
Bir daha uğramadım

Hâlbuki Elif’e sözüm vardı
Hiç varmadım
Kız dağların ardında kaldı

Sanırım;
Özlemiş, özlemiş alışmış Elif
Artık çoluk çocuğa karışmış Elif

Bilirim arımdan atıyorlar
İnsanoğlu çiğ süt içmiş emmioğlu
Sözü savı mı olur?

Mümkünü yok
Dönmez artık
Dönmez o..”

Milli duruşun yanı sıra, insani olan her kavram Akbaş’ın şiirlerinde kendine yer bulur. Bize bizi hatırlatır.

“Çanakkale bir velvele
Bu velvele gelmez dile
Direndik yedi düvele
Taş üstünde taş kalmadı”

diyerek o dönemi bu döneme taşıyan “şuurun” sese bürünüştür. Ali Akbaş, sağ-sol mücadelesinin getirdiği kargaşadan geçmiş, gönül coğrafyasına destanlar yazarak Türk illerine şiir güvercini uçuran ak saçlı Ulu Bey’dir, Yazdığı şiir ve yazılıyla Türk Dünyası tarafından kabul gören söz süvarisi, söz dünyasından ses ipine dizdiği şiirlerle gönül dünyamıza ışık tutan, bize bizi hissettiren derviş gönüllü bir alperendir. Onun şiirlerini “Türkçe’min ses bayrağı” gibi gönlümde dalgalandırıyorum.

Ali Akbaş Hocam, Elbistan’da doğup, bâd-ı sabâ ile söz deryasının ufuklarına yelken açarak, duygu

çiçeklerinin açıldığı “Gönül Coğrafyamızın Aksaçlı Akbaş”ıdır.

“Bin yılda yoğurduk her mısraımı,
Yüzüğe kaş ettik Ağrı Dağını,
Dünyaya değişmem bir aksağını,
Gönlüme göredir bizim türküler.

.....

.....

Veysel susar, Davut Sularî söyler
Kırımdan gelirken serdarı söyler
Köylüsü-kentlisi, hünkârı söyler
Fermada tuğradır bizim türküler.

.....

.....

Bağlama dediğin üç tel bir tahta,
Ne şaha baş eğmiş, ne taca tahta,
Tüm dertleri özetlemiş bir ‘ah’ta,
Bozkırda naradır bizim türküler.”

diyem, acıyı-tatlıyı, hüznü-sevinci, elemi-kederi, toyu-düğünü, özlemi, gurbeti, ölümü-hayatı, zulmü-haksızlığı velhasıl bizi biz eden değerlerin formüle edildiği Türkülerimize gösterdiği hassasiyeti hissiyata döken şair, toplumun ortak vicdanıdır.

“Ey şiir kanayan yaramsın benim
Göğsümde taşırım, gören gül sanır.
Feryadım, figanım, naramsın benim
Uzaktan duyanlar, bir bülbül sanır

Söz düşmüş payıma Bezm-i Elest’te
Bir vefasız yâre oldum dilbeste.
Çırpınıp dururum hep bu kafeste
Söylemem derdimi, tahammül sanır.”

Akbaş; ruhunun melâl burcunu mesken tutan hüznelerini, heyecanlarını, hayâllerini, sevinçlerini ve ima yoluyla en mahrem sırlarını gönül teriyle mayalayarak, gönül dilinin tercümanı diye nitelendirdiğimiz, edebiyat dünyasının hakanı, nazım ve nesir ülkesinin sultanı şiir diye anlamını bulan duygu çiçeklerinin elvan elvan açtığı efsunkâr gülistanda bizlere meramını anlatmaktadır.

Ezcümle; Ali Akbaş, insanı insan eden değerleri şahsında toplamış, büyük bir şairdir.

Daha lise öğrencisiyken katıldığı yarışmada birincilik kazanan şiiri, Maraş Lisesi Marşı olarak kabul edilen Akbaş, 1991 yılında, Türkiye Yazarlar Birliği tarafından “Kuş Sofrası” adlı kitabıyla çocuk edebiyatı dalında yılın şairi seçilmiş ve 1993 yılında, Kazakistan’ın başkenti Almatı’da gerçekleştirilen “II. Türk Dünyası Şiir Şoleni”nde “Mağcan Cumabayulı Ödülü”ne lâyık görülmüştür.

Şiirimizin en güçlü seslerinden biri olan Ali Akbaş’a yüce Allah’tan hayırlı ömürler dileriz.